

Briuselis, 2024 m. kovo 14 d.  
(OR. en)

7725/24

---

---

Tarpinstitucinė byla:  
2023/0234(COD)

---

---

ENV 296  
COMPET 321  
SAN 160  
MI 299  
IND 154  
CONSOM 105  
ENT 64  
FOOD 42  
AGRI 219  
CODEC 797

## PRANEŠIMAS

---

nuo: Tarybos generalinio sekretoriato

kam: Tarybai

---

Komisijos dok. Nr.: 11624/23 + ADD 1 – COM(2023) 420 final

---

Dalykas: Pasiūlymas dėl EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVOS,  
kuria iš dalies keičiama Direktyva 2008/98/EB dėl atliekų  
– Politiniai debatai

---

1. 2023 m. liepos 5 d. Komisija pateikė pasiūlymą dėl tikslinių Direktyvos 2008/98/EB (toliau – Atliekų pagrindų direktyva) pakeitimų, kuriame daugiausia dėmesio skiriama dviem daug išteklių naudojantiems sektoriams: tekstilės ir maisto sektoriams. Pasiūlymas yra neatsiejama Europos žaliojo kurso siektinų rezultatų dalis; jis grindžiamas tokiomis Komisijos iniciatyvomis kaip Žiedinės ekonomikos veiksmų planas, strategija „Nuo ūkio iki stalo“ ir ES tvarios ir žiedinės tekstilės ekonomikos strategija.

2. Komisija pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto ir poveikio vertinimą Aplinkos darbo grupei pateikė 2023 m. liepos 12 d. Aplinkos darbo grupė kituose šešiuose posėdžiuose išsamiai išnagrinėjo pasiūlymą ir padėjo pirmininkaujančiai valstybei narei parengti kompromisinius tekstus. Remdamasi šių diskusijų rezultatais ir delegacijų raštu pateiktomis pastabomis pirmininkaujanti valstybė narė rengia Tarybos derybų įgaliojimus, kurie turės būti paskelbti prieš pasibaigiant teisėkūros ciklui. Kad būtų daroma tolesnė su šiuo dokumentu susijusi pažanga, buvo identifikuoti du klausimai, dėl kurių Taryba turi pateikti politines gaires.
3. Siekdama suteikti kryptį diskusijoms 2024 m. kovo 25 d. įvyksiančiame Tarybos (aplinka) posėdyje, pirmininkaujanti valstybė narė parengė šio pranešimo priede išdėstytą informacinį dokumentą ir klausimus.

---

**Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos, kuria iš dalies keičiama Direktyva  
2008/98/EB dėl atliekų**

**– Pirmininkaujančios valstybės narės pranešimas ir klausimai ministrams –**

Atliekų pagrindų direktyvos pakeitime, kurį Komisija pateikė 2023 m. liepos 5 d., daugiausia dėmesio skiriama dviem daug išteklių naudojantiems sektoriams: tekstilės ir maisto sektoriams; juo siekiama paspartinti ES pažangą pagal Europos žaliąjį kursą ir tokias Komisijos iniciatyvas kaip naujasis Žiedinės ekonomikos veiksmų planas, strategija „Nuo ūkio iki stalo“ ir ES tvarios ir žiedinės tekstilės ekonomikos strategija. Pakeitimu siekiama sumažinti tekstilės atliekų valdymo ir maisto atliekų susidarymo poveikį aplinkai ir klimatui, taip pat pagerinti aplinkos kokybę ir visuomenės sveikatą šiose srityse atsižvelgianti į atliekų hierarchiją, ir prisidėti prie apsirūpinimo maistu saugumo.

**Dabartinė darbo Taryboje padėtis**

Pasiūlymas nagrinėjamas Aplinkos darbo grupėje. Jis šioje darbo grupėje buvo pristatytas Ispanijos pirmininkavimo metu 2023 m. liepos 12 d. 2023 m. spalio 23 d. Žemės ūkio ir žuvininkystės tarybos posėdyje ministrai pasikeitė nuomonėmis dėl šio pasiūlymo.

Pirmininkaujanti Belgija šešiuose šiam pasiūlymui nagrinėti skirtuose Aplinkos darbo grupės posėdžiuose išsamiai jį aptarė. Valstybės narės iš esmės palankiai įvertino pasiūlymo tikslus tiek maisto, tiek tekstilės atliekų atžvilgiu. Po Aplinkos darbo grupės posėdžiuose vykusių išsamių diskusijų pirmininkaujanti valstybė narė parengė peržiūrėto teksto projektą, kuriame buvo padaryti ir politinių, ir techninių aspektų pakeitimai, atsižvelgta į pagrindines problemas, o pats pasiūlymas patikslintas įtraukiant apibrėžtis ir užtikrinant suderinamumą su kitais (atliekoms taikomais) teisės aktais.

## Maisto atliekos

Dabartinėje Atliekų pagrindų direktyvoje jau numatyta, kad valstybės narės turi priimti maisto atliekų prevencijos programas, o maisto dovanojimo skatinimas, be kita ko, įvardytas kaip viena iš į programas įtrauktinų priemonių. Delegacijos labai palankiai įvertino pasiūlytas naujas maisto atliekų prevencijos priemones, taip pat pirmininkaujančios valstybės narės pasiūlymą patikslinti, kad sąraše nurodomos tik būtiniausios priemonės, kurias valstybės narės turi įtraukti į savo maisto atliekų prevencijos programas. Kai kurios delegacijos nori, kad šis sąrašas būtų papildytas priemonėmis, jas išdėstant viename iš straipsnių arba IV priede (kaip pavyzdžius), o kitos prašo suteikti daugiau lankstumo pasirenkant taikytinas maisto atliekų prevencijos priemones.

Siūlomi teisiškai privalomi maisto atliekų mažinimo tikslai apima maisto perdirbimą ir gamybą, mažmeninę prekybą ir kitus maisto paskirstymo etapus, be kita ko, restoranuose, maitinimo paslaugų įmonėse ir namų ūkiuose. Konkrečiau, ne vėliau kaip 2030 m. nacionaliniu lygmeniu siūloma pasiekti šiuos tikslus:

- palyginti su 2020 m., 10 % sumažinti perdirbimo ir gamybos etape susidarančių maisto atliekų kiekį;
- palyginti su 2020 m., 30 % sumažinti bendrą mažmeninės prekybos ir kitokio maisto skirstymo etapuose, restoranuose bei maitinimo paslaugų įmonėse ir namų ūkiuose susidarančių maisto atliekų kiekį, tenkantį vienam gyventojui.

Pažymėta, kad pasiūlyme nenustatytas pirminei gamybai taikomas tikslas. Ne vėliau kaip 2027 m. pabaigoje atliekant numatytą peržiūrą bus galima išnagrinėti šį klausimą ir nustatyti kitiems maisto tiekimo grandinės etapams taikomus tikslus.

Kalbant apie siūlomus tikslų dydžius, diskusijose svarstytos galimybės padidinti arba sumažinti šiuos dydžius atsižvelgiant į įvairius valstybių narių pateiktus argumentus. Vienas iš pagrindinių diskusijos klausimų buvo siūlomų tikslų taikymas nevalgomojo maisto atliekų daliai, kurią nėra taip lengva sumažinti. Šiame etape šio klausimo išspręsti neįmanoma, nes neturima valgomųjų maisto atliekų sutartos apibrėžties ir atitinkamų 2020 m. ir 2021 m. duomenų. Siūlomu pakeitimu turėtų būti skatinama gerinti valgomųjų maisto atliekų dalies nustatymo metodus ir nustatyti, kad 2027 m. atliekamoje peržiūroje turėtų būti išnagrinėtas valgomųjų maisto atliekų daliai taikomas tikslas.

Valstybės narės pareiškė susirūpinimą dėl bazinių metų, kadangi 2020 m. poveikį padarė COVID-19 pandemija. Valstybės narės palankiai įvertino galimybes pasirinkti ankstesnius atskaitos metus, jei turima būtinų duomenų. Valstybės narės taip pat nurodė, kad, jei įmanoma, galėtų būti pasirinkti vėlesni atskaitos metai.

Techninių diskusijų metu taip pat nagrinėta galimybė taikyti pataisos koeficientą, kuriuo būtų atsižvelgta į turizmo poveikį susidarančiam maisto atliekų kiekiui.

### **Tekstilės atliekos**

Daliniu pakeitimu nustatoma didesnės gamintojo atsakomybės, kiek tai susiję su tekstilės gaminiais, sistema, tekstilės gamintojams nustatant pareigą padengti tekstilės atliekų tvarkymo išlaidas. Tos sistemos tuomet savo ruožtu taps paskatomis mažinti atliekas ir didinti tekstilės gaminių žiedžiškumą. Valstybės narės plačiai paragina į didesnės gamintojo atsakomybės sistemas įtraukti labai mažas įmones, kartu pripažįstant poreikį ir galimybę sumažinti šiems gamintojams tenkančią neproporcingą administracinę naštą.

Siekiant užkirsti kelią nepakankamam didesnės gamintojo atsakomybės sistemų finansavimui valstybėse narėse, kurių nacionalinėse rinkose gaunama daug naudotų tekstilės gaminių, buvo pasiūlyta, kad valstybės narės turėtų galimybę į didesnės gamintojo atsakomybės sistemas įtraukti komercinio pakartotinio naudojimo veiklos vykdytojus, siekiant padengti tekstilės atliekų tvarkymo išlaidas. Vėlesniame etape Komisija turėtų atlikti didesnės gamintojo atsakomybės sistemų finansavimo tvarkos vertinimą.

Vienas iš šio pasiūlymo tikslų, kuriam plačiai pritarė valstybės narės, yra sustabdyti neteisėtą tekstilės atliekų gabenimo praktiką prisidengiant naudotais tekstilės gaminiais. Dėl šios priežasties pasiūlyme numatyta, kad prieš profesionalaus rūšiavimo etapą, visos atskirai surinkta naudota tekstilė ir tekstilės atliekos, su tekstile susiję ir avalynės gaminiai (toliau – tekstilė) bus laikomi atliekomis, išskyrus naudotą tekstilę, kuri profesionaliai įvertinama kaip tinkama pakartotiniam naudojimui, kurį vykdo pakartotinio naudojimo veiklos vykdytojai arba socialinės ekonomikos subjektai surinkimo iš galutinių vartotojų punkte, kuri neturėtų būti laikoma atliekomis. Atliekant profesionalų rūšiavimą turėtų būti sudarytos sąlygos aiškiai atskirti tekstilės atliekų vežimą nuo pakartotiniam naudojimui skirtos naudotos tekstilės vežimo. Tekstilės atliekų (skirtų, pavyzdžiui, perdirbimui arba paruošimui pakartotiniam naudojimui, tokiame kaip tolesnis rūšiavimas ar taisymas) vežimui ir toliau bus taikomas Atliekų vežimo reglamentas, o profesionaliam naudotos tekstilės, kuri nėra atliekos ir yra skirta pakartotiniam naudojimui, vežimui bus taikomos konkrečios Atliekų pagrindų direktyvos nuostatos.

Socialinės ekonomikos subjektai atlieka itin svarbų vaidmenį valstybių narių esamose tekstilės surinkimo sistemose. Pasiūlyme pripažįstamas jų itin svarbus vaidmuo esamose tekstilės surinkimo sistemose ir siekiama palaikyti bei remti jų veiklą naudotos tekstilės tvarkymo srityje didesnės gamintojo atsakomybės kontekste. Pirmininkaujanti valstybė narė pasiūlė aiškiai apibrėžti socialinės ekonomikos subjektus, kad būtų užkirstas kelias spragoms, apsaugota socialinės ekonomikos subjektų veikla ir patikslintos jų ataskaitų teikimo ir rūšiavimo pareigos.

Papildant jau esamas valstybių narių pareigas ne vėliau kaip 2025 m. sausio 1 d. įvesti tekstilės atliekų atskiro surinkimo sistemą, pasiūlyme patikslinta, kad valstybės narės turi užtikrinti, kad taikant gamintojų atsakomybę perimančių organizacijų sukurtą surinkimo sistemą būtų nuolat didinami atskiro surinkimo kiekiai, kol bus pasiekti techniniu požiūriu įmanomi atskiro surinkimo kiekiai, atsižvelgiant į gerąją praktiką. Kadangi trūksta patikimų duomenų, pasiūlymu nenustatomi jokie tekstilės atliekų prevencijos, pakartotinio naudojimo ar perdirbimo tikslai. Pagal galimą peržiūros nuostatą ne vėliau kaip 2028 m. būtų galima pavesti Komisijai apsvarstyti galimybę nustatyti tekstilės atliekų prevencijos, surinkimo, parengimo pakartotiniam naudojimui ir perdirbimo tikslus.

## Klausimai ministrams

- *Atsižvelgiant į pastaruoju metu vykdytos maisto atliekų stebėsenos apimtį ir jos metu surinktus duomenis, ar sutinkate, kad siūlomi privalomi tikslai yra tinkami ir valstybės narės gali juos įgyvendinti, siekiant padėti pasiekti darnaus vystymosi tikslą iki 2030 m. 50 % sumažinti vienam gyventojui tenkanti bendrą maisto atliekų kiekį mažmeninės prekybos ir vartojimo lygmenimis ir sumažinti maisto nuostolius gamybos ir tiekimo grandinėse?*
  - *Atsižvelgiant į poreikį spręsti tekstilės atliekų poveikio aplinkai problemą, ar manote, kad siūloma didesnė tekstilės gamintojų atsakomybė bus veiksminga priemonė, grindžiama atliekų hierarchijos principais, kartu gerbiant ir stiprinant socialinės ekonomikos subjektų vaidmenį?*
-